

Sollefteå kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Junsele skola
i Sollefteå kommun

Tillsyn i Junsele skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Sollefteå kommun under våren 2016. Junsele skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 20 och 22 april 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Av Skolverkets nationella statistik framgår att Junsele skolas kunskapsresultat under de senaste åren har varierat. I jämförelse med riket så har skolan haft lägre meritvärden. År 2015 ligger det genomsnittliga meritvärdet för Junsele skolas elever på 218,5 vilket kan jämföras med rikets 224,7. Dock är andelen elever läsåret 2014/2015 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9 bättre än i riket, 95 procent att jämföra med riksgenomsnittet 77 procent.

Läsåret 2014/15 når, enligt Skolverkets nationella statistik, alla elever i årskurs 6 minst betyget E i alla ämnen.

På grund av för få elever finns inga resultat angivna i Skolverkets statistik för årskurs 3 läsåret 2014/15 på samtliga delprov i de nationella ämnesproven i matematik och svenska. Skolans sammanställning av måluppfyllelsen visar att under en femårsperiod har andelen elever som nått kunskapskraven i svenska varierat mellan 63 och 100 procent, i matematik har andelen legat mellan 86 och 100 procent.

Trygghet och studiero

Av de lektionsbesök som Skolinspektionen genomfört och de intervjuer som gjorts framkommer bilden att det råder en lugn stämning i skolans klassrum. Elever och lärare har ett respektfullt förhållningssätt till varandra och det råder arbetsro.

Skolinspektionen har inför besöket skickat ut egna enkäter men på grund av för få svarande finns inga enkätresultat för eleverna i årskurs 5. Eleverna i årskurs 9 och pedagogisk personal har gett något lägre resultat på trygghet och studiero än samtliga medverkande skolenheter.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Anmärkning	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-10-28
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att Junsele skola inom de flesta områden som granskats lever upp till författningarnas krav. I samtliga intervjuer lyfts den lilla skolans fördelar fram. Alla känner alla, kommunikationsvägar är snabba och om något händer tar man itu med det direkt. Emellertid har man saknat en närvarande rektor.

Skolinspektionen bedömer att skolan bedriver ett arbete mot kränkande behandling. Dock saknas en aktuell plan mot kränkande behandling. Detta är en viktig del i det systematiska arbetet och ska fungera som ett stöd i arbetet med att förebygga att kränkningar uppstår. Dessutom hålls arbete mot kränkande behandling levande på skolan i och med att planen mot kränkande behandling är närvarande i skolans arbete. Junsele skola måste därför se till att det finns en aktuell plan mot kränkande behandling.

Vidare bedömer Skolinspektionen att huvudmannen måste se till att Junsele skolas elevhälsa främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande i sitt elevhälsoarbete för att stödja elevernas utveckling mot målen.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sollefteå kommun att senast den 28 oktober 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen. Redovisning skickas till adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Sollefteå kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande.
- Se till att psykolog används i det förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbetet.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens bedömning är att Junsele skola måste se till att elevhälsans arbete i högre grad inriktas på förebyggande och hälsofrämjande insatser och att en skolpsykolog finns med i detta arbete.

Elevhälsan vid Junsele skola består av skolsköterska, kurator och specialpedagog. Enligt rektorn har elevhälsoteamet varit underbemannat under en längre period. Detta har fått till följd att de inte har haft tid att arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. Delar av elevhälsan träffas varannan vecka. De arbetar då främst med elevvärenden. Elevhälsan menar att de har utarbetat rutiner för att arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande men att sjukskrivningar gjort det svårt att få tiden att räcka till.

Enligt skollagen ska det för eleverna finnas elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Vägledning om elevhälsans uppdrag finns i regeringens förarbeten¹ som framhåller att elevhälsans uppgift bör vara att främja lärande, utveckling och hälsa hos alla elever och att ha fokus på elever som är i behov av stöd för sitt lärande. Elevhälsan ska ha en självklar roll i arbetet med analys och åtgärder som bör inriktas på såväl individ- som grupp- och skolnivå. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

I intervjuer menar även skolans personal att det är en brist att skolpsykologen endast anlitas vid utredningar i enskilda elevärenden och inte är involverad i skolans förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete. Rektorn berättar att skolan har köpt in psykologisk kompetens vid enskilda elevers behov. Rektorn och elevhälsans personal uppger dock att det saknas struktur för hur skolpsykologen ska involveras i analyser av skolans resultat och utvecklingsbehov. Detta innebär att de psykologiska insatserna saknas i en viktig del av elevhälsans arbete. Skolinspektionen bedömer att Junsele skolas förebyggande och hälsofrämjande arbete inte uppfyller lagens krav.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn måste skapa förutsättningar för att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbetet och att även psykologkompetens används i det arbetet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Sollefteå kommun en anmärkning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Sollefteå kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

¹ (prop. 2001/02:14, s 26-27 och 2009/10:165, s. 276)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att det finns en aktuell plan mot kränkande behandling

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att skolan brister i arbetet mot kränkande behandling eftersom det inte finns en aktuell plan mot kränkande behandling.

Vid Junsele skola finns en plan mot kränkande behandling för läsåret 2015/2016. Den är dock exakt densamma som planen år 2014/2015 förutom datumet på framsidan. Planen saknar därmed en aktuell kartläggning av identifierade riskområden och beslut om vilka åtgärder som utifrån en aktuell kartläggning avses påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. I detta arbete ingår att det varje år vid varje skolenhet upprättas en plan mot kränkande behandling. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En redogörelse för hur åtgärderna har genomförts ska också finnas med i efterkommande års plan. Skrivningarna ska utgå ifrån en tydlig kartläggning av situationen på skolan och konkret beskriva vilka åtgärder som ska vidtas under året för att stärka skolans värdegrundsarbete och komma tillrätta med missförhållanden.(jfr Skolverkets allmänna råd, SKOLFS 2012:10)

Eftersom planen inte är aktuell är det Skolinspektionens bedömning att den inte fyller den funktion som den är avsedd att fylla. Skolinspektionen vill poängtera att planen ska innehålla en redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomfördes under förra året. För att planen ska kunna vara ett effektivt hjälpmedel i skolans värdegrundsarbete är det enligt skollagen ett krav att planen måste tas fram för varje läsår.

Vid intervjuer framkommer dock att skolan överlag upplevs ha en vänlig stämning. Det framkommer i intervjuer med elevhälsan och lärare att det genomförs åtgärder för att motverka kränkande behandling, till exempel arbetar Trygghetsteamet på skolan aktivt med detta. De informerar och stödjer övrig personal kring arbetet, gör kartläggningar och dokumenterar. På Junsele skola utvärderas även årligen elevernas uppfattning om bland annat trivsel och arbetsmiljö i form av en enkätundersökning, där det framkommer att skolan upplevs som en trivsamt arbetsplats. Detta motsägs dock av Skolinspektionens

elevenkät för årskurs 9 där eleverna ger ett lägre resultat för arbetet mot kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att arbetet mot kränkande behandling brister eftersom planen inte uppfyller författningarnas krav.

Motivering till anmärkning som ingripande

Sammantaget bedömer Skolinspektionen bristen att skolan saknar en aktuell plan som mindre allvarlig, mot bakgrund av att det för övrigt bedrivs ett arbete för att skapa en god miljö som är fri från kränkande behandling.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier,

färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Eva Ahlman
Föredragande

Beslut

2016-05-23

9 (9)

Dnr 43-2015:9358

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Junsele skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjudat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Junsele skola

Junsele skola i Sollefteå kommun omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–9. Verksamheten för eleverna i årskurs 1–3 och i årskurserna 4–5 är organiserade i åldersblandade grupper. I grundskolans övriga årskurser bedrivs undervisningen i åldershomogena klasser.

Skolan leds av en rektor och personalen är organiserad i två arbetslag, ett för F-5 och ett för 6–9. Skolan har cirka 180 elever. Sedan hösten 2013 finns en förberedelseklass på skolan för nyanlända elever.